

UNKARIN UUTISET

Magyar Hírek

3/2013

Tampereen Suomi-Unkari Seura ry:n jäsenlehti

23. vuosikerta

UNKARIN UUTISET

Magyar Hírek 2/2013

SISÄLLYS

Puheenjohtajan palsta	3
Suomi-Unkari Seura ja suomalais-ugrialaisten kielten asema Euroopan Unionissa.....	5
Pustan poika Zoltán Hetényi on Tapparan terästä!... 8	
Sarjakuva Tampereesta – unkariksi!	9
Kielikurssilla Zalaegerszegissä	12
Muistitko maksaa jäsenmaksusi?	15
Dániel Varró oli täällä!	16
Terästeollisuutta valtiolle?	20
Haluatko ajantasaista tietoa sähköpostiosoitteeseesi?.....	22
Kutsu graafikko Antal Révész in näyttelyn avajaisiin	25
Ajankohtaista	26
Osaston hallitus 2013	27

**KANSI: Zalaegerszezin kielikurssilaisia retkellä Ba-
latonin luonnonsuojelualueella**

JULKAISIJA: Tampereen Suomi-Unkari Seura

INTERNET: <http://www.suomiunkari.fi/osastot/wordpress/tampere>

TOIMITUKSEN OSOITE: Lindforsinkatu 16 A 40 33720 Tampere

TOIMITUKSEN SÄHKÖPOSTI: tor.takalo@gmail.com

VASTAAVA TOIMITTAJA: Tenho Takalo;

TOIMITUSNEUVOSTO: Alma Peltola, Irmeli Kniivilä, Laura Panula ja
Eija Kukkurainen.

PAINOPAIKKA: Juvenes Print: Tampereen Yliopistopaino OY

23. vuosikerta Ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Osaston tilinumero: **FI32 8000 2006 4310 26**

Puheenjohtajan palsta

Hyvät Tampereen Suomi-Unkari Seuran jäsenet, Unkarin ystävät ja lehdykäisemme lukijat!

Vaikka ehkä kuinka haluaisimme kauliin kesän jatkuvan, niin valitettavasti näin ei ole: koulut ovat jo alkaneet, syksy tekee tuloaan. Onneksi on ollut hyvä ja lämmin kesä, lomaa ja monenlaisia mielenkiintoisia ja mukavia tapahtumia, joita talven pimeydessä ja kylmyydessä on mukava muistella.

Kun ajattelen kulunut kesää, tulee mieleen myös monia kivoja unkarilaistapah-tumia. Kesäkuun alussa runoilija **Dániel Varró** luki hauskoja ja oivaltavia runojaan, kesäkuun puolivälissä runoilija **Anna T. Szabó** oli mukana *Lahden kansainvälisessä kirjailijakongressissa*. Kävin **Outi Hassin** kanssa tapaamassa Messilässä Annaa, jonka opin tuntemaan jo pienenä pienenä tyttönä Kolozsvárissa. Kongressin teemana oli tänä vuonna “Muurit murtuvat”. Anna, joka siis asui lapsuutensa Transilvaniassa, kertoi hauskaasti, miten hän perheen muuttaessa Unkariin alkoi kirjoittaa sedältään saamaansa suomalaisen vieraskirjaan tuntemuksistaan, omista muureistaan uudessa maassa. Kun Annalle vielä selitettiin suomen ‘vieras’-sanana kaksi merkitystä, se sai hänet uudelleen pohtimaan tämän vieraskirjan tärkeää merkitystä hänelle.

Heinäkuussa saimme ihastella **Krisz-tián Bócsin** kauniita ja taidokkaita kuvia ystävyyskaupungistamme Miskolcista. Heinäkuussa voitiin sekä Suomessa että

Unkarissa nauttia kunnon kesästä, auringosta ja lämmöstä. Hellettä ja kuumuutta riitti mm. **Zalaegerszegissä**, jossa tänä vuonna opiskeltiin kahden viikon ajan ahkerasti suomea ja unkaria *Budapestin Kalevala Ystävyyspiirin* kielileirillä. (Lue leiristä toisaalla tässä lehdessä.)

Kielileirin aherruksen jälkeen nautin Balatonin lempeistä ja lämpimistä aalloista **Balatongyörökissä** ja **Balatonfüredissä**. En ole koskaan aikaisemmin uiskennellut 30-asteisessa järvessä enkä myöskään illalla klo 23:n jälkeen uinut täysikuun sillalle. Uusia, upeita kokemuksia olivat myös aikainen aamu-uinti, kun Balaton on aivan hiljainen ja rauhallinen tai toisena päivänä taas raivoavan myrskyinen.

Runsaan 25 vuoden jälkeen pääsin tänä kesänä uudelleen myös **Pécsiin**, joka sitten viime käynnin oli kaunistunut entisestään. Euroopan kulttuuripääkaupunkivuosi on edesauttanut kaupungin kehitystä; mm. **Zsolnay**-kortteli on tästä oiva esimerkki. Entinen posliinitehdas laajoine alueineen on kunnostettu mielenkiintoiseksi kulttuurikeskukseksi, jossa näkee toki vielä kaunista posliinia ja sen valmistustakin, mutta sen lisäksi siellä voi harrastaa ja ostaakin monenmoista. Pääsin Zsolnay-korttelin opastetulle kierrokselle sekä piispan palatsin puutarhakonserttiin lahtelaisryhmän kanssa. Kymmenen *Lahden Suomi-Unkari Seuran* jäsentä kun oli siellä samaan aikaan perinteisellä ystävyyskaupunkiviikollaan. Kiitos lahtelaisille ja *Pécsin Suomi-ystävyyksiin*

puheenjohtajalle **Anja Haaparannalle** tästä mahdollisuudesta! Pécsissä parisen päivää hurautti nopeasti, sillä museoita ja nähtävää siellä riittää. Runsas kolme viikkoa Unkarin helteessä alkoi kuitenkin tuntua riittävältä viimeistään Budapestissa varjottomalla raitiovaunupysäkillä pitkään ratikkaa odottaessani.

Unkarin yli 40 asteen jälkeen Suomen 25 astetta vaikutti lähes viileältä, vaikka täällä hellerajan ylitymisestä puhuittiinkin. Oli myös kiva huomata, että vielä loppukesälläkin Unkari-aiheisia tapahtumia riittää Tampereella. Elokuun kahdeksas päivä pidettiin Vanhan kirjastotalon Galleria Emilin Studiolla **István Oroszin** *Piirretty aika*-näyttelyn avajaiset. Heinäkuun valokuvanäyttely on vaihtunut mielenkiintoiseksi, mieltä kiehtovaksi grafiikkanäytelyksi. Tampereen Teatterikesässä taas saimme katsoa **Proton**-teatterin esittämän näytelmän *Szégyen (Häpeä)*, joka ei varmasti jättänyt kylmäksi ketään, niin hätkähdyttäviä asioita siinä tuotiin silmiemme nähtäväksi, korviemme kuultavaksi ja aivojemme ajateltavaksi.

Csömörin nuorten puhallinorkesterin konsertin ohjelma **Tyllin** salissa 27. elokuuta oli täynnä voimaa, nuoruutta ja kansainvälisyyttä. **Laikunlavalla Maailmantanssi ry** esitti 29.8. unkarilaisia kansantansseja ja opetti myös yleisölle *csárdásin* kuvioita.

Tampereen ja Miskolcin ystävyyskaupunkisuhteen 50-vuotisjuhlallisuuDET hui-pentuvat viikolle 38. Jo sunnuntaina 15. 9. pääsemme unkarilaistunnelmiin menemällä Tuomiokirkkoon kuuntelemaan Miskolcin luterilaisen seurakunnan kirkkoherraa **Frigyes Sándoria**. Samana sunnuntaina voimme jatkaa vielä Unkarin merkeissä menemällä Suvantokadun Kansainväliseen

toimintakeskukseen graafikko **Antal Révész**in näyttelyn *Olet kaunis, olet ihana, Unkari* avajaisiin klo 15.

Tiistaina 17.9. klo 17 on Metso-kirjastossa musiikkihetki, jossa teemana on Unkari. **Ilona Heinonen** esittelee mm. **Lisztin**, **Bartókin** ja **Ligetin** teoksia. Torstai-iltana samalla viikolla klo 18.30 taas voi kuunnella Pyynikinlinnassa unkarilaista jazzia, kun pianisti **László Szüle** jammailee yhdessä **Masa Orpanan** jazzbändin kanssa

Euroopan kielten päivänä 26. syyskuuta klo 17-18 voi mennä Metsoon kuuntelemaan erikielisiä, myös unkarinkielisiä, anekdootteja.

Loppusyksyn ohjelmamme muodostune jo perinteisemmäksi. Ehkä saamme ohjelmaamme ainakin yhden sunnuntaisen **filmi-iltapäivän** sekä **esitelmätilaisuuden** suomalais-ugrilaisista kielistä ja niiden opetuksesta. Tätä tilaisuutta suunnittelemme lokakuun kolmannen viikonlopun tienoolle, jolloin esim. Unkarissa vietetään suomalais-ugrilaisten kielten päivää. – Lähempänä joulua odottavat sitten **myyjäiset** ja **pikkujoulut** yms, mutta sitä ennen ehtii seuraava lehtemmeikin jo ilmestyä.

Meitä on nyt myös entistä helpompi lähestyä: perinteisten puhelin- ja osoitetietojen lisäksi meidät löytää myös **www-sivultamme**: <http://www.suomiunkari.fi/osastot/wordpress/tampere> tai **facebookista**: Tampereen Suomi-Unkari Seura. Käykääpä katsomassa ja osallistumassa!

Kaunista ja hyvää syyskautta, mielenkiintoa ja aktiivista osallistumista Unkari-aiheisiin tapahtumiin!

Irmeli Kniivilä

Suomi-Unkari Seura ja suomalais-ugrilaisten kielten asema Euroopan Unionissa

Tampereen yhdistyksen piirissä on keskusteltu pariinkin otteeseen ns. pienten kielten (virallinen EU-termi on *“lesser spoken languages”*) asemasta EU:n päätöksenteossa ja toimielimissä. Koska kysymys on tärkeä, päätimme tuoda asian myös jäsenkunnan tietoon ja sitä kautta julkisuuteen. Taustalla ovat myös kirjoittajamme, Jorma Perälän omat kokemukset EU:n työskentelystä.

Suomalais-ugrilaisten kielten asema

Suomalais-ugrilaisia kieliä, tai yhdessä samojedikielten kanssa *uralilaisia* kieliä, puhuu maailman usean miljardin ihmisen joukosta vain suhteellisen vähäinen määrä, noin 23–24 miljoonaa henkilöä. Suurin osa näistä puhujista asuu kolmessa itsenäisessä valtiossa, Unkarissa, Suomessa ja Virossa, yhteensä noin 16 miljoonaa henkeä. Eniten erilaisia suomalais-ugrilaisia kieliä on kuitenkin kuultavissa Venäjällä, mutta siellä näiden kielten puhujien lukumäärä on vähemmän päin, eräitä kieliä puhuvat kansat ovat jo hävinneet ja edelleen monet kansat – ja kielet – ovat häviämisen alaisina.

Vaikka Venäjällä eräillä kansoilla on “nimikkoalueita”, on niissäkin yleensä venäjää puhuva väestö enemmistönä, ja sitä paitsi edes näiden alueiden johtomiehillekään ei ole voitu asettaa vaatimukseksi osata vähemmistökieltä. Näin alueen presidentiksi voi nousta jopa venäjää puhuva henkilö, jolla on suorastaan torjuva ja epäluuloinen asenne alueen vähemmistökieltä kohtaan.

Vähemmistökielten opetus on varsin puutteellista eivätkä monet suomalais-ugrilaisia kieliä puhuvat edes asu näillä “nimikko-alueillaan”. Venäläistymistä edistää myös kaupungistuminen, koska kaupunkeihin siirtyvä nuori väestö puhuu yksinomaan venäjää.

Ei liene pahasti liioiteltua arvioida, että Venäjällä kaikki suomensukuiset kielet ovat enemmän tai vähemmän uhanalaisessa asemassa, kun tilannetta tarkastellaan pitkän ajan tähtäyksellä. – On esitetty arvioita, että maailmassa nykyisin puhutuista kielistä tulee seuraavan sadan vuoden kuluessa häviämään noin 90 prosenttia. Tämän tapaiset yleiset arviot antavat synkän taustan myös ajateltaessa Venäjällä puhuttujen suomalais-ugrilaisten kielten tulevaisuutta.

Tietenkin Unkarin, Suomen ja Viron on pyrittävä siihen, että mahdollisimman moni suomalais-ugrilainen kieli voisi säilyä elävänä Venäjällä ja tämä on tietysti myös Suomi-Unkari Seuran tavoitteiden mukaista. Tämän kirjoituksen tarkoitus on kuitenkin tarkastella ensisijaisesti suomalais-ugrilaisten kielten asemaa EU:ssa.

Unkari, suomi ja viro EU:n virallisina kielinä

Unkarin, suomen ja viron kieli pääsivät virallisen kielen asemaan omissa maissaan joskus hyvinkin monivaiheisen kehityksen tuloksena ja suurienkin vaikeuksien jälkeen. Kun nämä maat tulivat Euroopan Unionin jäseneksi, kielet saivat uutta lisämerkitystä, kun niistä tuli myös Unionin virallisia kieliä. Kaikki EU:n säännökset, merkittävät asiakirjat ja päätökset julkaistaan nyt myös näillä kielillä. Tämä oli tietysti hyvin myönteinen saavutus, ja se olisi pystyttävä säilyttämään.

Silloin kun Suomi liittyi EU:n jäseneksi, jäsenmaita oli 15. Jo silloin kielten käännöskustannukset ja tulkkaukset muodostivat huomattavan osan EU:n hallinnollisista kustannuksista. Sittenkin jäsenmaiden luku on nopeasti kasvanut, ja yhä lisää jäsenmaita on tulossa. Suomi ja Viro, vieläpä Unkarin alkavat olla yhä selvemmin pienimpien jäsenmaiden joukossa. Ainakin EU:n “käytäväkeskusteluissa” on joskus ollut kuultavissa puhetta “pienistä” ja “isoista” kielistä, ja on pelättävissä, että pyrittäessä rationalisoimaan EU:n toimintaa paine tulevaisuudessa varsinkin “pieniä” kieliä kohtaan kasvaa. “Isoja” kieliä ovat ainakin englantia, ranska ja saksa, joita voidaan puhua jäsenmaiden EU-suurlähettiläiden kokouksissa. Suhteellisen vankassa asemassa näiden ohella lienevät myös ainakin italia, espanja ja ehkä puolakin.

Ministerikokouksissa jäsenmaiden ministerit voivat puhua kokouksissaan omaa kieltään. On kuitenkin muistettava, että useat EU:n päätökset ja lainsäädännökset vaativat välttämättä varsin moniportaisen

valmistelun, ja EU:ssa yleensä odotetaan, että jokainen jäsenmaa tuo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa esiin itselleen tärkeät asiat. Kun siis tarkastellaan kielikysymystä EU:n hallinnollisessa valmistelussa, on turha tuijottaa vain ministerikokousten käytäntöön.

Eräs esimerkki tällaisista päätöksistä on sosiaaliturvaa koskevan lainsäädännön kehittäminen, josta erikoisesti on syytä tuoda esiin sosiaaliturvan koordinoitua koskeva lainsäädäntö. Periaatteessa jokainen EU:n jäsenmaa saa kehittää omaa yleensä monimutkaisen historiallisen kehityksen tuloksena syntynyttä sosiaaliturvaansa koskevaa lainsäädäntöä haluamallaan tavalla. Sosiaaliturva on kuitenkin koordinoitava, koska EU-jäsenmaiden kansalaiset kulkevat jäsenmaasta toiseen monesta eri syystä ja täytyy aina tietää, minkä maan sosiaaliturvalainsäädäntöä kulloisessakin tilanteessa on sovellettava. Jos jäsenmaan kansalainen on ansainnut jotain sosiaaliturvan etuutta, esim. eläkettä yhdessä maassa, pitää tietää, miten hän säilyttää oikeutensa ja miten se yhteensovitetaan toisissa jäsenmaissa ansaittujen eläke-etujen kanssa.

Tällaisten asioiden ratkaisu on monimutkaista palapeliä ja asiaa valmisteltaessa jäsenmaiden virkamiehillä ja muilla paikalla olevilla asiantuntijoilla täytyy olla hyvä sekä kotimaansa että EU-lainsäädännön tuntemus mukaan lukien EU-tuomioistuimen oikeuskäytäntö. EU:n koordinaatiolainsäädäntö on EU-asetuksentasoisista, mikä tarkoittaa, että jos jäsenmaan lainsäädäntö on ristiriidassa koordinaatiolainsäädännön kanssa, koordinaatiolainsäädäntöä on silti noudatettava. Tilannetta vaikeuttaa vielä sekin, että EU-tuomioistuimen tulkinnatkin koordinaatiolainsäädännöstä ovat noudatet-

tavaa lainsäädäntöä. Käytännössä ministerien yhteisessä tapaamisessa ei asiaan yleensä enää vaikuteta.

Kieleen liittyvät ongelmat vielä korostuvat, kun jäsenmaa toimii vuorollaan puheenjohtajavaltiona. Jos puheenjohtaja valmisteluelimessä on maasta, jossa puhutaan "isoa" kieltä, hän voi keskittyä itse asiaan. "Pientä" kieltä puhuvasta maasta tuleva puheenjohtaja saattaa joutua kuuntelemaan puheenvuoroja vieraalla kielellä ja ehkä johtamaan puhettakin vieraalla kielellä. Ei ole aina selvää eikä kovin todennäköistäkään, että jäsenmaan oikeusasioita parhaiten tunteva virkamies on samalla maansa paras vieraiden kielten puhuja, ja siksi puheenjohtajina toimivilla virkamiehillä tällaisissa tilanteissa pitäisi olla samat oikeudet riippumatta siitä, puhuuko ko. virkamies äidinkielenään "pien-tä" vai "isoa" kieltä.

Toisaalta mahdollisuus toimia silloin tällöin puheenjohtajamaana avaa jäsenmaalle mahdollisuuden tuoda korostetusti esiin tärkeinä pitämiään asioita. Olisi pienille maille siis menetys, jos vuorottelu puheenjohtajamaana lopetetaan ja menettely korvataan jollain muulla tavalla, joka ehkä vain lisää isojen maiden ja kielialueiden vaikutusvaltaa. Tällaisiakin ajatuksia on toisinaan tuotu esiin.

Johtopäätöksiä

Näyttäisi siltä, että Unkarilla, Suomella ja Virolla olisi syytä yhteistyössä ryhtyä seuraamaan kolmen suomalais-ugrilaisen kielen asemaa ja sen kehitystä EU:ssa. Aluksi kukin jäsenmaa ehkä voisi tehdä kartoituksen EU:n elimien työskentelyyn osallistuvien virkamiesten ja asiantuntijoiden kokemuksista ja mahdollisista havainnoistaan oman kielensä

käyttöön liittyvistä huomattavista puutteista EU:ssa. Kun kartoitukset ovat valmiit ja niistä on tehty yhteenveto, voisivat Unkarin, Suomen ja Viron edustajat yhdessä käsitellä niitä ja pyrkiä löytämään havaitun tarpeen mukaan yhteisen toimintalinjan, jolla maat johdonmukaisesti tukisivat toistensa kielellistä asemaa EU:ssa.

Toimintalinjaan voisi kuulua hyvinkin laaja-alaisia toimenpiteitä. Esim maat voisivat pohtia yhteisiä toimenpiteitä, joilla maiden kielellisesti lahjakkaille nuorille varmistettaisiin mahdollisuus oppia tarpeellisten "suurten" kielten ohella hallitsemaan hyvin äidinkieltä ohella vähintään jotain toista suomalais-ugrilaista kieltä. Rekrytoitaessa kielenkääntäjiä EU:n tulkeiksi ja kielenkääntäjiksi tkisivat maat yhdessä mahdollisuuksiensa mukaan tällaisten hakijoiden asemaa. Tämä olisi ehkä mahdollista, koska suomalais-ugrilaiset kielet ovat "vaikean" kielen maineessa, ja useimmat kielenkääntäjiksi hakevat eivät osaa niitä. Jos EU:lla olisi tarpeeksi suomalais-ugrilaisia kieliä hallitsevia kielenkääntäjiä, se varmistaisi sen, ettei näiden kielten asemaa voida EU:ssa helposti ryhtyä heikentämään.

Edellä hahmotellut tavoitteet sopinevat kaikkien Unkarin, Suomen ja Viron välisiä ystävyyssuhteita ajavien kansalaisjärjestöjen tavoiteohjelmaan, joten ne voisivat pyrkiä tässä asiassa mahdollisimman laajamittaiseen yhteistoimintaan vaikuttaakseen omien maiden poliittisten päättäjien ja erityisesti hallitusten toimintaan tässä asiassa. Hallitusten toimenpiteet tai niiden puuttuminen tässä asiassa ovat kuitenkin lopulta tulevaa kehitystä ajatellen avainasemassa.

Jorma Perälä

Pustan poika Zoltán Hetényi on Tapparan terästä!

Unkarilainen 25-vuotias **Zoltán Hetényi** on **Tapparan** uusi maalivahti. Hän on solminut Tapparan kanssa kahden vuoden sopimuksen. Zoltán on ensimmäinen unkarilainen, joka on tullut ammattimaisesti pelaamaan jääkiekkoa Suomeen. Nuoresta iästään huolimatta Zoltán on jo kokenut jääkiekkomies. Hän kertoo pelanneensa 12-vuotiaasta jääkiekkoa.

Miksi hänestä tuli juuri maalivahti, sitä Zoli ei oikein osaa sanoa: hänet vain laitettiin maaliin. – Ennen jääkiekon löytymistä Zoltán kertoo kuitenkin kokeilleensa monenlaisia harrastuksia: hän on ratsastanut, soittanut kitaraa, harrastanut aikidoa, jopa lausunut runoja.

Zoltán on syntynyt ja käynyt koulunsa Budapestissa. Hän on toki asunut muuallakin Unkarissa mm. **Dunaújváros**issa sekä **Székesfehérvár**issa, joka on Unkarin vahvin jääkiekkokaupunki. Siellä **Alba Volánin** joukkueessa hän pelasi aina vuoteen 2011, jolloin hän tuli yhdeksi kaudeksi Jokereihin. Sen jälkeen Zolt meni vuodeksi Amerikkaan.

Zoltán on ollut Unkarin maajoukkueessa maalivahtina läpi 2000-luvun. Ensin hän oli juniorijoukkueissa ja sittemmin miesten edustusjoukkueessa. Hän pelannut jo neljät miesten MM-kisat, yhden A-tasolla, muut B-tasolla. Alle 20-vuotiaiden MM-kilpai-

luja hänellä on takanaan on kolmet ja alle 18-vuotiaiden kisojakin kahdet.

Ennen Suomeen tuloaan Zoltán tiesi Suomesta aika vähän – niitä tavallisia asioita eli että täällä on kesällä valoisaa ja silloin suomalaiset nauttivat auringosta, menevät mökeilleen. Tampereen hän taas tiesi olevan melko suuren kaupungin ja ennen kaikkea tärkeän jääkiekkokaupungin, koska täällä on kaksi hyvää joukkuetta: **Tappara** ja **Ilves**.

Zoltán tykkää Tampereella asumisesta, ihmiset ovat ystävällisiä, paikat siistejä. Lempipaikkaansa Suomessa tai Tampereella hän ei oikein vielä osaa sanoa. Hän on nähnyt ihmisiä ongella ja toivoisi itsekin pääsevänsä täällä ongelle. Ehkä siihen tulee tilaisuus viimeistään silloin, kun tyttöystävä **Nikolett** tulee kaupunkiin. Tyttöystävä on kuulemma jo aloittanut Unkarissa suomen kielen opiskelun, mitä Zoltánkin nyt suunnittelee. Ilman suurempaa opiskelua hän on oppinut lukusanat, muutamia tervehdyksiä. Hän ymmärtää, kun pojat puhuttelevat häntä “pustan pojaksi” ja tietää, mitä “Tappara on terästä” tarkoittaa.

Joukkueeseen hänet on otettu hyvin vastaan, siellä puhutaan paljon englantia, mutta kun palavereissa käytetään suomea eikä hän ymmärrä siitä mitään, se vähän harmittaa – vaikka siitä saakin sitten parin lauseen yhteenvedon englanniksi.

Unkarissa Zoltánin lempipaikka on **Visegrád** tai **Pilis**in vuoristossa **DOBogókó** ja sen pyökkimetsät.

Koti-ikävä Zoltán ei myönnä tunteneensa, mitä nyt tyttöystävää on ikävä. Unkarissa hän ei harjoitusten ja pelien lomassa ehdi käydä, mutta onneksi Niki on syksyllä tulossa Tampereelle.

Toivotaan, että reipas ja kohtelias Zoltán oppii tuntemaan myös Suomen metsät, pääsee ongelle, alkaa viihtyä hyvin meillä Mansessa. Varmaan hän saa täälläkin paljon ystäviä ja ihailijoita – ja oppii myös suomea. **Tervetuloa Zoli!**

Irmeli Kniivilä

Sarjakuva Tampereesta – unkariksi!

Ottopoikia ja työläistyttöjä, alaotsikkona on *Yhdeksän tarinaa Tampereelta*, on **Museokeskus Vapriikin** Tampereen perusnäyttelyyn liittyvä sarjakuva-albumi. Sen käsikirjoituksen on laatinut **Pauli Kallion**

ja kuvat **Tiitu Takalo**. Itse asiassa kysymys on yhdeksästä erillisestä sarjakuvasta, jotka kuvaavat Tampereen ja Tampereen alueen historiaa, tai pikemminkin alueen asukkaiden arkea historian eri vaiheissa 1100-lu-

Fogadott fiúk és munkáslányok.
Kilenc képregény Tamperéből
-sarjakuva-albumin kansi.

Teoksen takana on Museokeskus Vapriikin kokoama työryhmä Pauli Kallio (teksti), Tiitu Takalo (kuva) sekä Museokeskus Vapriikista Kimmo Antila, Ilona Koivisto, Mari Lind ja Aino Nissinaho. Graafisesta suunnittelusta on vastannut Kaarina Marttila. Albumista on tähän mennessä julkaistu suomen- ja englanninkielinen versio.

---

verran. Ajankohtaa taustoitetaan perheen esittelyn yhteydessä mittavalla fakta-aineistolla eli kuvataan alueen ja kaupungin kulloinenkin kehitysvaihe.

Tampereen ja Miskolcin ystävyyskaupunkisuhteen perustamisesta on tänä vuonna tullut kuluiseksi 50 vuotta. Merkkivuotta

vulta 2000-luvun alkuun.

Kysymys on siis arjen historiasta, perhehistoriasta ja sosiaalihistoriasta. On varsin kunnianhimoinen ja haasteellinen tehtävä pyrkiä kuvaamaan yhden vuosituhanen tapahtumia arjen ja perheen historian kautta tiettyyn vuoteen tai ajankohtaan kytkeytyvinä poikkileikkauksina. Tekijät ovat kuitenkin onnistuneet hyvin. Pohjatytöt oli tehty huolella, sillä kutakin sarjakuvaa varten oli tekijöiden ja museon asiantuntijoiden toimesta luotu fiktiivinen perhe, jonka arkipäivää lukija saa seurata kahden aukeaman

on juhlistettu monin aktiviteetein. Yksi niistä oli Tampereen kaupungin historian esittely järjestämällä Miskolcissa **Ottó Hermannin** mukaan nimetyssä museossa tämän sarjakuva-albumin materiaaliin perustuva näyttely. Näyttelyä valmisteltaessa Vapriikin edustajat ehdottivat keväällä 2013, että koko sarjakuvateos käännettäisiin unkariksi. Tampereen Suomi-Unkari Seura oli luonteva yhteistyösapuoli, jolla oli kääntämisessä tarvittavaa asiantuntemusta. Unkariksi käännetty sarjakuva olisi monisteenakin erilainen näyttelyn käsiohjelma tai "teosluettelo" ja

tekisi samalla – yhdessä näyttelyn kanssa – suomalaista ja tamperelaista sarjakuvaa tunnetuksi ystävyyskaungissamme Miskolcissa. Käännöstyötä varten koottiin työryhmä, joka sai työnsä käytännössä valmiiksi huhtikuun lopulla. Miskolcin näyttelyn yhteydessä käännettyä versiota hyödynnettiin kuitenkin vain osittain.

Kun käännöstyö ja tekstin taitto oli tehty Miskolcin näyttelyä varten, pohtivat osapuolet kesän aikana, mitä mahdollisuuksia olisi hyödyntää tehtyä käännöstyötä ja julkaista työ unkarinkielisenä albumina. Suomi-Unkarin Seuran Tampereen yhdistyksen edustajat ilmoittivat työryhmän palaverissa, että sillä olisi määrärahat rajalliseen, esim. 500 kappaleen painokseen, mikäli taitto saataisiin viimeistellyksi. Kun sekä Museokeskus Vapriikki että Tampereen Suomi-Unkari Seura ovat mukana hankkeessa, on luontevaa julkaista työ yhteisesti.

Tänä syksynä unkariksi julkaistava sarjakuva-albumi kuvastaa osaltaan Tampe-

reen ja Miskolcin yhteistyötä ja innostanee myös Miskolcin kaupunkia vastaavanlaiseen ponnistukseen, oman kaupungin vaiheiden kuvaamiseen uudella ja nuorempia ikäpolvia kiinnostavalla tavalla.

Suomi-Unkari Seuran jäsenillä on mahdollisuus hankkia sarjakuva-albumi edulliseen hintaan. Se on erinomainen lahja unkari-laisille tuttaville eikä vanhene vuodessa tai parissa. Ota yhteys hallituksen jäseniin saadaksesi oman kappaleesi, tarvittaessa useampiakin.

Fogadott fiúk és munkáslányok. Kilenc képregény Tamperéből. Alkuteos Ottopoikia ja työläistyttöjä. Yhdeksän tarinaa Tampereelta. Museokeskus Vapriikki ja Tampereen Suomi-Unkari Seura | Múzeumközpont Vapriikki és Tamperei Finn-Magyar Társaság, 2013.

Unkarinkielinen sarjakuva-albumi ilmestyy marraskuussa. Se on myynnissä yhdistyksen tilaisuuksissa. Voit myös tilata oma kappaleesi hallituksen jäseniltä. Vähintään kaksi kappaletta toimitamme postitse veloitusetta.

Kielikurssilla Zalaegerszegissä

Heinäkuun toisella puoliskolla **Gasparich Márk utca** 18:ssa sijaitseva Budapestin taloustieteen korkeakoulun Zalaegerszegin filiaalinen asuntolassa alkoi kuulua sekaisin suomea ja unkaria. Kolmisenkymmentä suomi- tai unkarihullua oli majoittunut sinne opiskellakseen tai opettaakseen unkaria tai suomea. Leirillä on jo perinteitä: nyt 17. kerran järjestetty leiri on pidetty useimmiten Unkarissa, mm. **Balatonfüredissä**, **Veszprémissä**, **Szigetszentmiklósi**ssa ja **Tapolcassa**; Suomessa on oltu **Lempäälä**ssä kaksi kertaa; Transilvanian **Brassó**ssa ja Viron **Olustveressä** kerran. Nyt **Zalaegerszegissä** oltiin ensimmäistä, mutta ei ehkä viimeistä kertaa.

Noin 60 000 asukkaan kaunis Zalaegerszeg on Unkarin vihrein kaupunki. Se sijaitsee Lounais-Unkarissa mielenkiintoisessa paikassa: sieltä on suurin piirtein yhtä pitkä matka (50-70 km) niin Itävaltaan, Kroatiaan kuin Sloveniaankin. **Balatonille** matkaa tulee runsaast 40 km ja pääkaupunkiin Budapestiin noin 140 km.

Tämän leirin – kuten kaikki aikaisemmatkin leiritkin – järjesti **Budapestin Kalevala Ystävyyssiiri**. Oivallisena paikallisena organisaattorina kuin myös toisena suomen opettajana toimi **Ferenc Boncz**. Molemmista kielistä oli kaksi opiskeluryhmää. Unkarin alempaa ryhmää opetti **Katalin Zólyomi Csaba** ja ylempää **Valéria Simon**. Feri

opetti vähän heikommin suomea osaavia ja allekirjoittanut jo pitemmälle ehtineitä. Ryhmissä opiskeltiin joka arkipäivä klo 9–13. Luokkaopiskelu päätettiin aina puolen tunnin yhteiseen lauluhetkeen, jolloin opiskeltiin vuoroin unkarilaisia, vuoroin suomalaisia lauluja. Luluhetkiä vetivät **Edit Malmos Katonáné** ja **Heli Alaja**.

Iltapäivisin tehtiin kotitehtäviä sekä osallistuttiin yhteisiin tilaisuuksiin, joita olikin melkoisesti. Kuunneltiin **luentoja** mm. suomalaisen kirjan matkasta ensimmäisistä kirjapainoista lukijoiden luo, Suomeen tulleista maahanmuuttajista sekä joogasta. Ulkona luonnossa helteisessä säässä myös (hot)joogattiin.

Ilman etukäteissuunnitelmia päästiin ylimääräisinä ohjelmanumeroina tutustumaan myös unkarilaiseen ruokakulttuuriin, kun **Judit Freisinger Bodnár** kahteen kertaan valmisti unkarilaista suolaheinäkeittoa ja jakoi reseptin kaikille halukkaille. **Kati (Zólyomi)** taas innostui eräänä iltana tekemään aprikoosihilloa, jota me kaikki sitten saimme maistaa seuraavana aamun aamiaisella.

Erittäin onnistunut oli tällä kerrallakin **yhteinen kirjallisuusilta**: opiskelijat olivat jo kotona valmistaneet esityksensä jostakin omakielisestä kirjasta tai runosta. Toisenkielisen kanssa esitys sitten käännettiin yhdessä ja esitettiin kiitolliselle yleisölle.

Zalaegerszegiin tutustuttiin kävelen erittäin helteisessä säässä tehdyllä kaupunkikierroksella; se päättyi onneksemme oluttupaan, jossa viileän virvokkeen kera kuunneltiin lopuksi oppaamme kertomat tärkeimmät faktat kaupungista. Kaupunkinähtävyyksien lisäksi kävimme tutustumassa myös mm. **Göcsejin** ulkomuseoon sekä **Suomalais-ugrilaiseen kansatieteelliseen puistoon**.

Hyvin helteisenä päivänä retkeilimme vielä **Bazitan** näköalatornille. Vaikka näköalat sieltä ympäröivään luontoon olivat hyvin vihreät ja kauniit, niin suurin osa retkeläisistä taitaa kuitenkin muistaa retken myös erittäin kuumana ja hikisenä kävelynä kaupunkiin.

Lauantaina 20.7. pääsimme iltapäivällä paikallisen **käsityöläistalon** työpajoihin kokeilemaan käsiemme näppäryyttä. Hyvien ohjaajien avustamina saimme harrastaa huovutusta, tehdä omia koruja tai pieniä taide-esineitä solmiamalla langasta tai taiteilemalla maissista.

Zalaegerszeg on sopivan pieni kaupunki myös **pyöräillen** tutustuttavaksi, ja kaupungissa on harvinaisen hyvä pyörätieverkosto. Kun asuntolasta oli myös mahdollista vuokrata polkupyöriä, niin muutamat käyttivätkin tätä hyväkseen ja pyöräilivät iltaisin kaupungilla ja ympäristössä.

Omatoimisesti joukko leiriläisiä kävi myös katsomassa ja ennen muuta kuuntelemassa paikallisen kesäteatterin esittämän **Szomorú vasárnap** -näytelmän (**Surullinen sunnuntai**), jonka sävelmät ovat Suomessakin tuttuja.

Zalan lääniin laajemmin pääsimme tutustumaan sunnuntaina 21. heinäkuuta tehdyllä kokopäivän retkellä. Silloin käytiin mm.

Sármellékin lentokentällä, **Kis-Balatonin** alueella, **Ylä-Balatonin** kansallispuistossa, **Kápolnapusztan** puhvelireservaatissa, uiskenneltiin **Zalakarosin** termaalikylpylässä. Helteinen mutta onnistunut retkipäivä päätettiin **Szentgyörgyvárin Széchenyi**-kellarin viininmaistajaisiin ja illalliseen.

Leirin viimeinen työ- ja juhlapäivä oli lauantaina 27. heinäkuuta. Aamupäivällä kirjoitettiin ensin vaativat testit, jotka opettajat pikaisesti korjasivat iltapäiväjuhlassa todistusten kanssa jaettaviksi. Ryhmät olivat myös valmistaneet päätösjuhlaan mielenkiintoista ja hauskaa ohjelmaa. Siellä kuultiin mm. opiskellulla kielellä esitettyjä vaikeita arvoituksia, joihin yritettiin löytää oikeita vastauksia. Lausuttiin runoja, esitettiin kielihupailuja yms. Juhlassa naurettiin ja laulettiin paljon. Illan päätteeksi mentiin vielä syömään maittava illallinen paikalliseen puutarharavintolaan.

Sunnuntaina ohjelmassa olikin enää vuorossa hyvästely ja asuntolasta lähtö; hyvästeltiin ja halattiin – ja luvattiin pitää yhteyttä.

Leirin kuvasatoa on tullut osanottajille monelta suunnalta. Lyhyen ja antoisan kaksiviikkoisen aikana opittiin paljon toista sukulaiskieltä, mutta myös opetettiin toiselle omaa kieltä. Varmaankin oppimisen lisäksi ainakin yhtä tärkeä asia ovat siellä luodut ystävyys-suhteet. Tunnelma Zalaegerszegein leirillä oli koko ajan rento ja hyvä. Vaikka opiskeltiin ahkerasti ja tehtiin kiltisti kotehtavia, ymmärrettiin ottaa myös ilo irti tästä yhdessä vietetystä parista viikosta, nauttia siitä, viettää yhdessä syntymäpäiviä, mennä uimaan, pingistä pelaamaan, pyöräilemään tai kapakkaan. Vaikka ikäjakauma oli melkoisen suuri (16 v. – yli 70 v.) niin ei

se suuremmin haitannut – kaikille yhteistä oli halu oppia sukulaiskieltä, viettää hetki kesästä kauniissa Zalaegerszegissä. “Missä tavataan kahden vuoden kuluttua?” – olikin monen huulilla erotessa. Ehkä uudelleen Zalaegerszegissä!?”

Irmeli Kniivilä

Kuva alhaalla: kielikurssilaiset helteisellä viikonloppuretkellä.

Viereisellä sivulla ylhäällä: Kielikurssilaiset askartelemassa käsityöläistalolla.

Viereisellä sivulla alhaalla: Feri ja Judit löysivät vanhat kaverinsa Zalaegerszezin ulkomuseosta.

Kuva seuraavalla aukeamalla: Päätäjaisjuhlassa kielileirin opettajia jo hymyilytti.

Vasemmalta: Kata, Feri, Irmeli ja Vali.

Kuvat: Ferenc Boncz

Muistitko maksaa jäsenmaksusi?

Hyvä Unkarin ystävä! Yhdistyksemme seuraa ”sattuneesta syystä” jäsenkunnan intoa maksaa seuran ja oman yhdistyksemme jäsenmaksut. Syy on – kuten jokainen varmaan arvaakin – yksinkertaisesti se, että saamme noin 80 % tuotoistamme jäsenmaksutilityksinä keskusseuraltamme.

Olemme kaikki tietoisia siitä, että tänä päivänä moni joutuu arvioimaan, miten käyttäisi tulonsa. Toivomme, että jakaessasi kuluja tarpeellisiin ja tarpeettomiin, muistaisit, että jäsenyytesi Suomi-Unkari Seurassa on kulttuuriteko. Tosiasioita suurentelematta voimme sanoa, että säilyttämällä jäsenyytesi, rakennat osaltasi sitä Eurooppaa, jolle ominaista on maanosamme kulttuurien välinen vuorovaikutus. Käytännön tasolla se ilmenee siinä, että tunnet paremmin kielisukulaisesi. Sinulla on tuttavuuksia tai jopa ystäviä Unkarissa ja olet paremmin perillä tämän vuorovaikutuksen ja yhteistyön taustoista, oli sitten kysymys urheilusaavutuksista, formuloista tai oopperasta – tai maan nykyisen hallituksen politiikasta.

Dániel Varró oli täällä!

Budapestissa vuonna 1977 syntynyt unkarilainenrunoilija **Dániel Varró**, esiintyi Ojakadun *Runokahvilassa* torstaina 6. kesäkuuta. Paikalla oli silloin myös Varrón runoja suomentanut **Tuula Koms**. Tapahtuma oli osa *Annikin Runofestivaalin* 10-vuotisjuhlatapahtuman OFF-ohjelmistoa.

Varró on opiskellut Budapestin ELTE-yliopiston filosofisessa tiedekunnassa englantia ja unkaria. Hän kirjoitti ensimmäiset runonsa 12-vuotiaana ja hänen ensimmäinen runokokoelmansa ilmestyi 1997, kun hän oli 20-vuotias. Varró on julkaissut kolme runokokoelmaa.

Szívdezzert-kokoelma

Hänen 2007 ilmestyneestä kolmannesta runokokoelmastaan, *Szívdezzert* [Sydämen jälkiruoka] kerrottiin, että runoilija listasi rakkauden ulkoisia ja sisäisiä tapahtumapaikkoja kuin tietosanakirja. Näitä ovat porttikäytävät, elokuvateatterit, uimarannat ja köysiradat, aamut ja illat, mustasukkaisuuden ja onnellisuuden. Runoilijan tunnusmerkkeihin kuuluneeseen kepeään ja leikilliseen ääneen sekoittuu pieni katkeruus. Riittäilyssä ei ole kuitenkaan moitteen sijaa, ja teos käsittelee teemaansa vaihtelevin runomuodoin viljellen milloin elegiaa, milloin sonettimuotoa ja välillä lähtökohtana on tekstiviesti. Joku miespuolinen arvostelija on sanonutkin:

“Jos olisin nainen, toivoisin, että Dani Varró olisi rakastunut minuun! Ainakin hänen runojensa perusteella tätä voi toivoa, etäältäkin ja tuntemattomana, riimitellen, hellitellen, takellellen, puheliaasti, tsättäillen tai tekstailten. Tuntisin itseni tärkeäksi. Dani Varrón kokoelma kykenee tarjoamaan sen pienen ilon, että lukija näitä rakkausrunoja lukiessaan havaitsee olevansa samalla sekä aikuinen että huoleton teini-ikäinen. ‘Sinä rakastat minua, minä Sinua, kuinka toivotonta’, kirjoitti eräs [naispuolinen] arvostelija hämmentyneenä. Varró kuitenkin näyttää näkevän tuossa toivottomuudessa myös jotain leikkisää. Ja todellakin, juuri siitä kertovat kokoelman runot. Se on myös lähestulkoon toissijaista, sillä hänen runonsa ovat niin luonnollisia ja ihailua herättävällä muodon loistokkuudella ja varmuudella kirjoitettuja, sellaisia, joihin verrattavia ei ole aikoihin nähty, huolettomalla leikkimielellä sävellettyjä säkeitä ja sympaattisella omavaltaisuu-della rikottuja rivejä ja sääntöjä. Sydämesi ei ole yhteensopiva, [kombatibilis] minun sydämeni kanssa, kirjoittaa Varró. Jos näin on, siinä on se jokin, jonka korjaamisessa edes poikkeuksellisella taidolla kirjoitetut runot eivät auta.”

Näytelmiä, sovituksia ja käännöksiä

Varró on kääntänyt unkariksi mm. Shakespearen sonetit 18, 35 ja 130. Hän on

kolmen runoteoksensa ohella kirjoittanut ja kääntänyt sekä sovittanut lastennäytelmiä ja näytelmiä.

Hän on kirjoittanut tai kääntänyt useita lastennäytelmiä ja kirjoittanut lastenopperan libreton. Hän on kääntänyt teatterin ja operetin klassikoita unkariksi, esimerkiksi vaikkapa My Fair Lady tai Shakespearen Ro-

meo ja Julia. Hän on tehnyt yhteistyötä mm. seuraavien teatterien kanssa: Budapestin nukketeatteri, Budapesti Bábszínház; Pécsin kansallisteatteri, Pécsi Nemzeti Színház; Pestin teatteri, Pesti Színház sekä Kansallisteatteri, Nemzeti Színház.

* * * * *

Seuraavassa kaksi Varrón runoa, jotka Tuula Komsi on alkutekstii kunnioittaen oivaltavasti kääntänyt

[De mit vesződöm én...]

De mit vesződöm én tevéled, édes, annyit?
A stressz, a félsz, a hiszti, a nyűgök, macerák...
Mind többször már a gond szívünkben ablakot nyit,
s a szógégénkbe hátrál, akár egy pici rák.

Elég idült idill ez, még hogyha idill is.
A szíved az enyémmel nem kompatibilis.
Bőrünkől szikra pattan, ha megfogod kezem.
Nem illünk össze, drága, mit szépítsünk ezen.

De gomblukunkat mégis egymás hiánya lakja,
és elválásaink megannyi kis patakja
a visszaérkezés tavába fut be, lásd.

Elhagylak, s lépteim megint mögéd szegődnek.
Mert nem szerettem én még senkit így előtted,
és nem tudok utánad szeretni senki mást.

Miksi, kulta kaikki tämä [De mit vesződöm én...]

Miksi, kulta, kaikki tämä turha vaivannäkö?
Pelko stressi, ahdistus vai ikuis-kitinäkö
puskee nurin sulkuportit sydänkammioni?
Kurkunpäähän peruuttaa kuin kiero skorpioni.

Elähtänyt idylli, jos edes idyllikään,
sydämemme säikeistä ei yhteen sovi mikään.
Kipinöitä kirpoaa kun iho hylkii toista,
yhteen emme kuulu, kai se johtuu kemioista.

Taskuissamme silti kytee kaipuu toisen huomaan,
eron laineet läikkyilevät moneen pikku uomaan
yhtyäksään määränpäässään kotiinpaluun suistoon.

Askeleeni iskostuvat jalkais joka jälkeen,
sä olit ensi rakkauteni, enkä myös sen jälkeen
ketään koskaan rinnastaa voi rakkautemme muistoon.

Metró

Hát elkapott ma, kiscicám,
az ellenór a metrón.
Nem volt érvényes matricám,
kívánom, bárha lett vón.

Leszállított – az alagút
most énelöttem ásít,
s eljutnom több mint bonyolult
a kívánt állomásig.

S míg kattog egyre távolabb
haladva lent a metró,
halkan kattog a bór alatt
az ember szíve dettó.

Ó, bár ne kéne lógna,
föladva minden elvét!
Ez itt egy allegória,
ha nem tűnt volna fel még.

Metro

Tyttöseni, kiinni jäin,
kun pilettiä vailla
metrossa tarkastajaa päin
tupsahdin pummin lailla.

Vaunusta minut poistettiin,
päämäärä karkas yhä
kauemmas kun mä kuljin niin
sokkelo oli syvä.

Etäämmäs kun hurisi
alhaalla metrojuna,
niin sydänalla surisi
veri kuin ajettuna.

En toivottua toria
tavoita eksyksissä.
Nääs tää on allegoria,
ja tarpeen nyt jos missä.

Hisz látod, éppen így megyek
hogy földérszem, úgy ám,
felszín alatti énedet
a lélek mélyvasútján.

De megvívnam bár érted, ó,
én héroszok tusáját,
nem jutok el hozzád a szó
szűk labirintusán át.

S a vágy metróján, hol az ok
zord ellenőre szétcsap,
mint potyautas utazok,
azt kell hogy mondjam, én csak.

Mert nincsen matricám, se más,
jegy, bérlet, bármi érvény,
a benned rejlő állomást
hogy egyszer is elérném.

S meglelve benned messzi, tág,
mély állomások mását,
meghallanám a bőrön át
a szíved kattogását.

Kas, noihinan nytkin etenen
sun tunneleitas pitkin,
jos pinnan alta löytänen
sielusi syöveritkin.

Oi, taistelisin vuoksesi
sankarten palkinnoista,
vaan sanoilla en luoksesi
selviydy sokkeloista.

Nyt intohimon metrossa
mä katson tarkastajaa
vaan järjen edustajana
– pummilla tahdon ajaa.

Lippua, matkarahaa en
mä löydä lompakostain,
seisakkees pinnanalaisen
jos kerran löytäisin vain.

Sun iholtasi hahmottaa
voin pysäkkisi kaiun,
kun sydämesi huminaa
mä kuuntelemaan taivun.

Terästeollisuutta valtiolle?

Unkarin hallitus on monin tavoin pyrkinyt tukemaan yritystoimintaa. Erityisiä laina-ohjelmia on luotu yrityksille, niin suurille kuin pienille ja keskisuurillekin investointien lisäämiseksi. Peruskorko on ehkä alhaisimmillaan järjestelmävaihdoksen jälkeen, mikä alentaa korkotasoa ja tekee yrityksille lainanotosta entistä edullisempää. Hallitus raportoi myös aiempaa paremmista työllisyysluvuista ja alentuvasta työttömyydestä. Se on myös pystynyt vakauttamaan budjetinsä, alijäämä on pysynyt EU:n vaatimissa rajoissa. Komissiohan edellyttää, että valtion tulo- ja menoarvion alijäämä ei saa ylittää 3 %:a BKT:stä. Nykyinen hallitus on ainoa, joka on siihen kyennyt sen jälkeen, kun Unkari 2004 liittyi EU:hun. Unkarin hallitus on myös luonut lukuisia strategisia sopimuksia – tavoite on 40 sopimusta – Unkarissa toimivien ulkomaisten yritysten kanssa osoittaen näin yhteistyöhaluaan yrityksille, jotka investoivat Unkariin ja työllistävät unkarilaisia.

Dunaferr vaikeuksissa

Perjantaina 16.8. Unkarin television uutisissa kerrotaan Unkarin terästeollisuuden, erityisesti **Dunaújvárosissa** toimivan **ISD Dunaferr Zrt:n** talousvaikeuksista, että jopa 1500 tehtaan työntekijää uhkaa irtisanominen. Asia nousi esille, kun hallitus poikkeuksellisesti kokoontui perjantaina 16.8. **Székesfehérvárissa**.

Valtiovarainministeri **Mihály Varga** totesi tuolloin uutisille, että hallitus kantaa aitoa huolta 1500 työntekijän kohtalosta ja tulee siksi tutkimaan mahdollisuutta ostaa 2004 yksityistetty yhtiö takaisin valtiolle. – Unkarin valtiolla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa yksityisen yhtiön päätöksentekoon, joten ainoa tapa pelastaa työpaikat on ostaa tehdas valtiolle. Ministerin haastattelussa esittämän käsityksen mukaan Dunaferrin yksityistäminen 2004 oli virhe. – Unkarin hallitus näki ao. tapauksen valossa mahdollisuutensa vaikuttaa yritysten päätöksiin aika lailla toisin kuin oma hallituksemme!

Ulkomaalaisomistus: onni vai ongelma?

M1:n uutiset kertovat 21.8., että valtiovarainministeriö on lähettänyt Dunaferr Zrt:n johdolle kirjeen, jossa se pyytää tiedottamaan yhtiön ulkomaisille omistajatahoille valtion ostoaikeista. Ministeriö on ilmoituksensa mukaan valmis tekemään syyskuun lopulla tai lokakuun alussa ”markkinahintaan” perustuvan ostotarjouksen.

Asiantuntijoiden mukaan markkinahinnan määrittäminen saattaa tosin olla vaikeaa, sillä terästeollisuudessa on meneillään kansainvälinen laskusuhdanne. Dunaferr on ukrainalaisomistuksensa, pääomistaja on **Industrial Union of Donbas** eli **ISD**, mutta emokonserni, ”ukrainalainen teräs-jätti”, jolla on Ukrainan ja Unkarin lisäksi

tuotantolaitoksia myös Puolassa, on itsekin rahoitusvaikeuksissa, sillä se on investoinut tuotantonsa uudistamiseen Ukrainassa ja nämä lainat ovat erääntymässä; velkojina ovat puolestaan lähinnä moskovalaiset liikepankit.

Dunaferrin tuotantoteknologia on – uutisissa esitettyjen arvioiden mukaan – puolestaan vanhentunut ja sen uudistaminen edellyttää investointeja. Teräskonserni ja Dunaferr ovat sitäpaitsi olleet vuosia tappiollisia, vuonna 2011 Dunaferrin tappio oli 22,4 mrd. forinttia ja viime vuonna 29,2 mrd. forinttia.

Dunaferrin po. tuotantolaitos, joka tunnetaan nimellä **Dunai Vasmú**, sijaitsee **Dunaújvárosissa**. Kaupungin johto pitää osaltaan valtion väliintuloa tervetulleena, sillä sen turvin kaupungin suurin työnantaja voisi jatkaa toimintaansa.

Jo maanantaina 19.8. osoittautui kuitenkin, että yrityksen ”valtiolistamisesta” ei ollut kysymys. Itse asiassa hallituksella oli ollut aivan toinen tavoite, kun se ehdotti ”ostotarjouksen tekemistä”. Ministeri Varga ilmoitti, että Dunaferr valtiolistettaisiin aivan toisin kuin esim. vuonna 1946, jolloin **Rimamurányi Vasmú**-tehdas yhdellä allekirjoituksella siirrettiin valtiolle. Nyt ministerin mukaan on kuitenkin vallalla kapitalismi, ja hallitus tekee yrityksen markkina-arvon mukaisen tarjouksen. Yrityksen johdolle lähetetty kirjeen sisältö on arvattavissa. Hallituspiirejä lähellä olevan lähteen mukaan on 50 %:n mahdollisuus, että kauppa toteutuu ja hallitus näin varmistaa lähitulevaisuudessa Dunaferrin kaikkiaan 7500 työntekijän työllisyyden.

Ukrainalais-venäläisessä omistuksessa oleva emokonserni ei halua rahoittaa unka-

rilaisen tehtaansa tappiollista tuotantoa, sen sijaan olisi ”logistisesti” edullista, että emokonsernilla olisi Keski-Euroopan alueella tuotantolaitos. Hallitus puolestaan ei halua 1500 työntekijän – tai osan heistä – joutumista työttömäksi, sillä myös siitä aiheutuisi mittavia kustannuksia. – Ei myöskään olisi työllisyyden ensisijaisuutta pitkään teroittaneelle hallitukselle myönteistä julkisuutta, jos ensi keväänä, vaalien alla, Dunaferrin irtisanomiset olisivat toistuvasti otsikoissa.

Hallituksella ei ole yksityiskohtaista tietoa yhtiön kannattavuudesta tai taseesta, mutta toimivan johdon käsityksen mukaan viimeisten kahden vuoden n. 50 mrd:n tappioista huolimatta tehtaan tuotanto voidaan kääntää voitolliseksi. Tästä syystä odotetaan, että hallitus – sen sijaan, että se ”ostaisi” terästehtaan – tekisi tarjouksen, jolla se ottaisi kannettavakseen merkittävän osan Dunaferrin n.150 mrd:n forintin veloista.

Yksityistämien on ollut hallitusten rahasampo

Valtionomaisuuden myynti oli erityisesti 1990-luvulla eräs keino, jolla valtion budjetia tasapainotettiin. Yksityistämiseen – siitähän oli kysymys – oli myös periaatteelliset ja poliittiset syyt: valtionkaan ei kannattanut ylläpitää tappiollista liiketoimintaa. Toisaalta oli monia aloja, joilla aiemmin valtion omistamalle yritystoiminnalle ei ollut erityisiä perusteita. Vaikka myynnit pyrittiin valmistelemaan huolella ja lähtökohtana oli ao. tuotannon- tai teollisuudenalan markkinahinnan saaminen valtion kassaan, ei operaatioissa ole aina nnistuttu.

Oppositiolla – väristä riippumatta –

on sitä paitsi usein ollut oma käsityksensä siitä, mikä oli kulloinenkin ”käypä hinta” ja otollinen ajankohta myymiseen. Vielä vaikeampaa on ollut arvioida tilannetta parin vuoden kuluttua, jos ao. teollisuudenala kansainvälisten suhdanteiden muuttuttua on alkanut tehdä erityisen hyvää tulosta. Silloin keskustelun kohteeksi nousevat kysymykset: myytiinkö tuotantolaitos sittenkin alihintaan ja oliko valtionomaisuuden myynnistä vastaavalla yhtiöllä sittenkään riittävää tietoa markkinoista, ja jos ei ollut, mistä tämä johtui. Silloin lähellä ovat jo epäilykset laiminlyönnistä, vahingon aiheuttamisesta sekä sen mahdollisesta tahallisuudesta.

Lopuksi kysymys on myös siitä, saivatko myynnistä vastuulliset henkilöt operaatiosta henkilökohtaista hyötyä ja oliko

ehkä kysymys lahjonnasta. Näin toistuvasti edellisen hallituksen toimeksiantoja toteuttaneet henkilöt ovat joutuneet vastaamaan oikeudessa tekemistään päätöksistä. Tilanne on ollut oikeustoimille otollinen myös siksi, että nämä huippuvirkamiehet, jotka vaalien jälkeen ovat myös vaihtuneet, ovat kuuluneet poliittisen vastustajan eliittiin ja näin oikeudenkäynneillä on myös ”poliittinen ulottuvuutensa”. Sama koskee myös epäilyjen esittämistä ja tutkinnan aloittamista. Kun uutisissa esitetään poliisin lausunto: ”On syytä epäillä”, se heittää varjon asianomaisen ylle, vaikka vasta oikeuden antama lainvoimainen tuomio ratkaisee, onko asianomainen syyllinen vai ei.

Lisää ajankohtaisia artikkeleita [www-sivullamme](#).

Haluatko ajantasaista tietoa sähköpostiosoitteeseesi?

Olemme kerran aikaisemminkin keränneet jäsenkuntamme sähköpostiosoitteita. Käytimme palvelua, joka mahdollisti jäsenkunnalle tiedottamisen. Moni on tämän ”operaation” jälkeen vaihtanut operaattoria ja sähköpostiosoitetta. Myös käyttämämme palvelu loppui eikä meille jäänyt edes kopiota palvelimella olleista osoitteista.

Tämän takia haluaisimme kerätä uudelleen osoitteenne tiedostoksi, jota voisimme hyödyntää halutessamme kertoa Sinulle ajankohtaisista tapahtumista. Sähköpostitse lähetettävät tiedotteemme ovat lyhyitä ja ytimekkäitä. Niiden takia ”postilaatikkosi” viestit eivät ”valu yli”. – Tiedotamme toki edelleenkin tapahtumista lehdes­samme, [www-sivuillamme](#) ja facebookissa. **Jos haluat myös sähköpostiisi ajantasaista tietoa toiminnastamme, lähetä ensi tilassa sähköpostiosoitteesi sihteerille osoitteeseen [laura.panula\(at\)suomi24.fi](mailto:laura.panula(at)suomi24.fi).**

Vuorovaikutus on toki kaksisuuntaista. Jos Sinulla on toimintaa koskevia ehdotuksia, lähetä tietoa hallituksen jäsenille. Kaikki em. ”kanavat” ovat käytettävissäsi.

Kutsu

graafikko Antal Révészín näyttelyn

Olet kaunis, olet ihana, Unkari

Szép vagy, gyönyörű vagy, Magyarország
avajaisiin

Kansainväliseen toimintakeskukseen (Suvantokatu 13, II krs.)
suunnuntaina 15.9. klo 15.

Näyttelyn avaa Tenho Takalo

Unkarilaisen graafikko Antal Révészín (s. 1931) näyttely koostuu 21 suurehkosta (100 x 36 cm) grafiikanlehdestä, jotka kuvaavat herkästi UNESCO:n maailmanperintökohteita sekä muutamaa Europa Nostra -palkittua kohdetta Unkarissa. Näyttely on ollut aiemmin esillä toukokuussa 2013 Unkarin kulttuuri- ja tiedekeskuksessa.

Antal Révész kirjoitti näyttelystään sympaattisen luonnehdinnan:

Kiitos [näyttelyn järjestämisestä]. Näyttelyn vieraskirjaan, jos haluatte, haluaisin saada vieraiden reaktiot. Muuta toivetta minulla ei ole, kuin että onnistukoon näyttely kaikkien meidän iloksemme.

Synnyin 1931 Pápassa [Länsi-Unkarissa]. Piirustuksen opinnot aloitin Budapestissä vapaakoulussa. Opiskelin vuoden taideteollisessa korkeakoulussa, sitten pääsimme kuvataidekorkeakouluun, jossa opiskelimme anatomiaa, grafiikkaa, veistotaidetta teoreettisen opintojen lisäksi. Puhun monikossa, koska vaimoni oli tuolloin myös opintoverini. Pidimme vaihtuvasta tematiikasta; alussa maalasimme, teimme installaatioita, monistetua grafiikkaa, kirjankuvituksia, julisteita, sisustussuunnittelimme. Haluan mainita tässä yhteydessä yhtenä innoittajana ja yhteistyötahona myös töittemme tilaajat, jotka opastivat monesti työtämme.

Sovellettu grafiikka on elämäнкаareltaan lyhyt taidelaji: laadusta riippumatta juliste liimataan toisen päälle ja näyttely puretaan, mutta muutama työ muuttuu ajan saatossa klassiseksi arvoksi. Näyttelyvieraiden kanssa syntyvä yhteys on merkinnyt todellista elämystä meille. Nyt erityinen iloni on se, että voimme olla yhteydessä sukulaisiimme, suomalaisiin. Onneksi tähän on avautunut elämäni aikana useita tilaisuuksia.

Ystävällisin terveisin maaliskuussa 2013

Antal Révész, taidemaalari, graafikko

P.S. Esillä oleva grafiikkani haluaa lainata erästä tuttua kotimaista laulua, joka alkaa näin: 'Olet kaunis, olet ihana, Unkari'

Ajankohtaista

OSASTON INTERNETSIVUT luettavissa osoitteessa <http://www.suomiunkari.fi/osastot/wordpress/tampere/>. Siellä ovat tapahtumatiedot pyritään pitämään ajan tasalla myös Unkarin Uutisten ilmestymisten välillä. Tutustu myös **facebook**-sivuumme: Tampereen Suomi-Unkari Seura

* * * * *

TAPAAMISET JA ASIOINTI: Yhdistyksen sihteeri **Laura Panula** on tavattavissa sopimuksen mukaan Kansainvälisessä toimintakeskuksessa, Suvantokatu 13, II krs. Varsinaista päivystysaikaa ei ole. Toimistolla on myytävänä Unkariin ja unkarin kielen opiskeluun liittyvää kirjallisuutta. Hallituksen jäsenten yhteystiedot ovat takakannen sisäisivulla sekä yhdistyksen internetsivuilla.

* * * * *

**TAMPERE–MISKOLC-YSTÄVYYS-
KAUPUNKISUHDE.** 50-vuotisen Tampereen ja Miskolcin ystävyyskaupunkisuhteen juhlallisuudet huipentuvat viikolle 38.

TAMPEREEN TUOMIOKIRKKO. Tampereen tuomiokirkossa saarnaa sunnuntaina **15. 9.** Miskolcin luterilaisen seurakunnan kirkkoherra **Frigyes Sándor**.

TOIMINTAKESKUS. Kansainvälisessä toimintakeskuksessa (Suvantokatu 13, II krs.) avataan unkarilaisen graafikko **Antal**

Révészin näyttely ”Olet kaunis, olet ihana, Unkari”. sunnuntaina **15.9.** klo 15.

KAUPUNGINKIRJASTO METSO. **Unkarilaista musiikkia** Metso-kirjastossa. Tiistaina **17.9** klo 17 on musiikkihetki, jossa teemana on Unkari. **Iloa Heinonen** esittelee mm. **Lisztin, Bartókin** ja **Ligetin** teoksia.

PYYNIKINLINNA. **Unkarilaista jazzia** Pyynikinlinnassa (Mariankatu 40) torstaina klo 18.30. **László Szüle** soittaa pianoa ja jammailee yhdessä **Masa Orpanan** jazzbandin kanssa.

KAUPUNGINKIRJASTO METSO. **Euroopan kielten päivä** Metsossa 26. syyskuuta. Tapahtumaan kello 17–18 voi mennä kuuntelemaan erikielisiä – myös unkarinkielisiä – anekdootteja.

FILMI-ILTAPÄIVÄ TOIMINTAKESKUKSESSA. Sunnuntainen filmi-iltapäivä toteutunee vielä syksyn aikana.

SUOMALAIS-UGRILAISTEN KIELTEN PÄIVÄ. Suunnittelemme esitelmätilaisuutta suomalais-ugrilaisista kielistä ja niiden opetuksesta lokakuun kolmannen viikonlopun tienoille, jolloin Unkarissa vietetään suomalais-ugrilaisten kielten päivää.

JOULUNALUSAIKA. Joulunalusajantapahtumat: Pikkujoulu **29.11.** Kansainvälisessä toimintakeskuksessa, mahdollisten myyjäisten ajankohdasta tiedotetaan erikseen.

ODOTAMME YHTEYDENOTTOASI. Seuraa on nyt myös entistä helpompi lähestyä: perinteisten puhelin- ja osoitetietojen lisäksi meidät löytää myös **www-sivulta:** [http://www.suomiunkari.fi/osastot/word-press/tampere](http://www.suomiunkari.fi/osastot/wordpress/tampere)

Vieraile myös sivullamme sosiaalisessa mediassa osoitteessa **facebook:** Tampereen Suomi-Unkari Seura. Käy katsomassa ja osallistumassa!

Myynnissä olevia julkaisuja

Unkarin kielen oppikirja Unkaria
helposti 1 ----- 23,00

Unkarin kielen oppikirja Unkaria
helposti 2 ----- 23,00

Oppikirjoihin Unkaria helposti
1 ja 2 liittyvät äänitteet cd:nä
(1 myös kasettina)----- 12,00

Unkaria helposti taskukoossa
(matkailusanasto) ----- 11,00

Unkarilais-suomalainen laulukirja
Tavaszi szél -----8,00

Eszter Vuojala: Unkarilaisten
vieraana, keittokirja ja viiniopas -- 23,00

Domokos Varga: Viestejä talvi-
sodan Suomesta ja kansannousun
Unkarista----- 10,00

Unkari. Maa, kansa, historia
- nyt erä alennushintaan----- 20,00

**Haluatko tietoa ajankohtaisista Unkariin liit-
tyvistä tapahtumista Suomessa tai Unkarissa?**

Seuraa **facebook**-sivuumme tai vieraile [www-sivul-
lamme](http://www.sivuillamme). Jälkimmäisessä esimerkiksi tietoa Pyhän
Tapanin päivän vietosta 20. elokuuta, opettajien palk-
kauksesta ja vaikkapa europarlamentin Unkaria kos-
kevasta päätöslauselmasta 2.7.2013 sekä vasemmisto-
opposition järjestäytymisestä vuoden 2014 parlament-
tivaaleja varten.

Tampereen Suomi-Unkari Seuran hallitus 2013

Puheenjohtaja

Irmeli Kniivilä

Hatanpään puistokuja 22 D 84
33900 Tampere
puh. 050-5818471
irmeli.kniivila@elisanet.fi

Sihteeri

Laura Panula

PL 97 33201 Tampere
puh. 044-0304566
laura.panula@suomi24.fi

Eija Kukkurainen

puh. 050 5631861
eija.kukkurainen@uta.fi

Simo Koho

puh. 3647617, 050-5542 426
simo.koho@kolumbus.fi

Auli Mattsson

puh. 040 7245969
auli.mattsson@yths.fi

Varapuheenjohtaja

Alma Peltola

puh. 045 6348324
alma.peltola@saunalahti.fi.

Taloudenhoitaja

Marjut Huhtinen

Simolankatu 71 as 13
33270 Tampere
puh. 040 5485116
marjut.huhtinen@gmail.com

Jorma Perälä

puh. 040 5778616
jperala@tpnet

Tenho Takalo

puh. 040 7323728
tor.takalo@gmail.com

Mária Uliczki-Peltola

puh. 050 5945841
maria.upeltola@saunalahti.fi

Zita Székely

puh.050 5294495
szekelyzita@hotmail.com

Muista!

TAMPEREEN TUOMIOKIRKKO. Tampereen tuomiokirkossa saarnaa sunnuntaina **15. 9.** Miskolcin luterilaisen seurakunnan kirkkoherra **Frigyes Sándor**.

TOIMINTAKESKUS. Kansainvälisessä toimintakeskuksessa (Suvantokatu 13, II krs.) avataan unkarilaisen graafikko **Antal Révész**in näyttely ”Olet kaunis, olet ihana, Unkari”.sununnuntaina **15.9.** klo 15.

KAUPUNGINKIRJASTO METSO. Unkarilaista musiikkia Metso-kirjastossa. Tiistaina **17.9** klo 17 on musiikkihetki, jossa teemana on Unkari. **Ilona Heinonen** esittelee mm. **Lisztin, Bartókin** ja **Ligetin** teoksia.

PYYNIKINLINNA. Unkarilaista jazzia Pyykinlinnassa (Mariankatu 40) torstaina klo 18.30. **László Szüle** soittaa pianoa ja jammailee yhdessä **Masa Orpanan** jazzbändin kanssa.

KAUPUNGINKIRJASTO METSO. Euroopan kielten päivä Metsossa 26. syyskuuta. Tapahtumaan kello 17–18 voi mennä kuuntelemaan erikielisiä – myös unkarinkielisiä – anekdootteja.
